

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	---

Ku pezinskej voľbe.

Druhý posudzujúci výbor uhorského krajinského snemu, po dlhom, prísnom a svedomitom vyšetrovaní zrušil pezinskú voľbu dňa 3. apríla 1907. prevedenú. Dr. Milan *Ivanka*, ktorý pri tejto voľbe len väčšinou «28 hlasov» a nevyšlovným terorizmom vyvolený bol za ablegáta pezinského okresu, pozbavený je mandátu. — Voličia pezinského okresu stoja poznove pred tou vážnou úlohou, aby si vyvolili zastupiteľa do krajinského snemu.

Krok tento je vážny v každom ohlade, lebo sa pri voľbe krajinského vyslanca nie o to jedná, aby volič jednoducho dostavil sa ku voľbe a tam tak hlasoval, ako mu to v tom okamžení napadne, alebo ako mu to druhí povedia, lež každý volič povinný je skúmať už prv, než by hlas svoj oddal, tak osobnosť svojho ablegátskeho kandidáta, ako aj tú politickú stránku, ku ktorej sa priznáva.

Medzi všetkými politickými stránkami krajiny je vzlášte jedna, ktorú každý kresťan a katolík v prvom rade do povahy musí brať a to je **kresťanská ľudová strana**.

Horlivý kresťan a katolík s dobrým svedomím hlasovať môže len na takého kandidáta ablegátskeho, ktorý s telom i dušou ku tejto kresťanskej a opravdu ľudovej strane prislúcha.

Povážme, že za čo bojuje kresťanská ľudová strana od jej povstania. Bojuje ona už vyše desať rokov neohrozene a vytrvale za práva ľudu. — Ktorá politická strana žiada neústupne prevedenie autonómie katolíkov? Jedine kresťanská ľudová strana. Autonómia katolíkov veľmi

veľkú významnosť má pre celé obyvateľstvo katolíckeho Uhorska. Autonómia je samospráva katolíckych záležitostí, do riadenia ktorých zákonný vplyv majú mať aj svetské živly, pri nedotknuteľnom šetrení práv episkopátu a najvyššieho patronátu jeho veličenstva kráľa. Autonómia katolíkov je základom vývinu katolíkov a neodvislosti jejich cirkvi od štátu.

Kresťanská ľudová strana bojuje za usporiadanie otázky kongruy. Kongrua týka sa síce sriadenia platov katolíckych duchovných, s týmto však v úzkom spojení stoja otázky, pospolitého ľudu hlboko sa týkajúce. Zákonná predloha táto na neustále naliehanie kresťanskej ľudovej strany, pojednáva sa už prítomne v krajinskom sneme.

Udržanie a zabezpečenie katolíckeho rázu škôl ľudových, prostredných a vysokých snaží sa docieľiť v jej bojoch kresťanská ľudová strana. Školy sú veľavážna vec pred úradami celého sveta. Komu patria školy, tomu prináleží i celá budúcnosť. Preto snaží sa kresťanská ľudová strana v čisto katolíckom duchu udržať katolícke školy. — Pri tom ale berie ohľad aj na biedny stav ľudu a žiada s dôrazom od štátu, aby bez urazenia katolíckeho charakteru a prirodzených práv reči a jazyka ľudu školám našim poskytlo sa hmotnej podpory, tak ako ju prijaté konfesie v krajine požívajú. Sriadenie platov katolíckeho učiteľstva pri zabezpečení jejich neodvislosti od štátu, hmotná podpora pre školy každého druhu pri podržaní jejich čisto katolíckeho rázu je to, za čo bojovala a čo aj previedla na sneme kresťanská ľudová strana ku prospechu ľudu bez rozdielu jazyka a každej národnosti.

Cirkev katolícka v Uhorsku od časov svä-

tého Štefana, prvého kráľa apoštolského Uhorska vládzte rozsiahlymi majetkami. Tieto zavše klaly v oči jej nepriateľov. Každé obdobie malo takých ľudí, čo katolícku cirkev o majetky jej chceli olúpiť. V bezbožnosti jejich nevládali oni to nahliadnuť, že z týchto cirkevných majetkov jak veľkej podpory dostáva sa z roka na rok chudobným, vdovám a sirotám, koľko kostolov a škôl sa z toho riadne udržuje, koľké pokolenia zamestnancov majú z nich riadnu výživu. Bezbožníci toto nechcejú nahliadnuť, olúpiť, ožobrať radi by katolícku cirkev, aby majetky tieto čisto katolícke dostaly sa do rúk židovských. Proti tomuto a za udržanie majetkov katolíckej cirkvi bojuje kresťanská ľudová strana v záujme nie len cirkevnom, lež i pospolitého katolíckeho ľudu nášho.

Nuž, ctení voličia okresu pezinského, pohliadnite, za tieto sväté záležitosti katolíckeho ľudu bojuje kresťanská ľudová strana. Pohliadnite do jej politickeho programu, od ktorého ona nikdy neodstúpi, ktorý nikdy nezmení, nezapreda a neopustí, Kresťanská ľudová strana je v bojoch a v celom vystupovaní jej spravodlivá oproti každému a ako sa už tisíckrát osvedčila, svedomite pracuje na tom, aby všetky právne a spravodlivé požiadavky aj ľudu slovenského vyplnené byly. Nepopudzuje a nebúri ona slabších oproti mocnejším, nepomlúva a neočernuje nikoho, lež vo všetkom zastáva vždy len pravdu. Preto, ctení voličia okresu pezinského, prv než sa odhodláte na koho pri nastávajúcej volbe budete hlasovať, rozmýšľajte svedomite nad tým, ako bojovala doposiaľ kresťanská ľudová strana za vašu cirkev, za vašu vieru, za vaše práva občianske, za vaše rodiny, za vás, za vaše dietky a celý pospolitý ľud a ako osvedčení a horliví katolíci hlas svoj nedáte inému, ako kandidátovi kresťanskej ľudovej strany.

Ctení voličia pezinského okresu, keď svedomite povážia účinkovanie kresťanskej ľudovej strany, len toho vyvolia za ablegáta, koho im ona odporúča. **Toto je dr. August Ochaba, pravotár prešporský.** Urobia to tým viacej, keď účinkovanie tejto politickej strany nepredpojate porovnajú so stranou toho kandidáta, ktorý proti nemu vystupuje. Je to strana takrečená národnárska.

Členovia, čo ku nej patria, priznávajú sa ku zásadám liberálnym. To nenie pomlúva, lež dokázaná pravda. V celej národnárskej strane je väčšina iného náboženstva, najbližšie ešte stoja ku červeným socialdemokratom. Povedal totiž sám Hodža: «Socialdemokrati a národnári sú jedno a to isté». Preto zaiste hlasovali svojim časom na sneme národnári za návrh socialdemokratickeho vyslanca *Achima*, aby majetky katol. cirkve zhabané byly. Vlastného programu národnárska stránka vôbec ani nem. Preto ju na sneme ani nepovažujú ako politickú stránku.

Tejto jalovej sústave národnárskej strany zodpovedá celkom aj účinkovanie jej vyslancov.

Ani nebolo nikdy tak ostrého sporu medzi súdmi a ľuďom, ako práve teraz, hlboká rozhorčenosť zmáha sa všetkých kruhov verejnej mienky v krajine, prejavuje sa to aj v zákonodarstve; len tejto okolnosti možno ďakovať, že do zákonnej predlohy ministerstva výučby vklzly sa zásady škodlivé cirkvi a nadovšetko ľudu. — Hovorila, že sa to stať muselo následkom prepiaťosti národnárov.

Toto skutočne označuje zkazonosnú politiku tejto strany. V záujme svojej viery, vlasti a vlastného rodinného šťastia žiaden horlivý veriaci kresťanský a žiaden svedomitý občan nepripojí sa ku takej strane, ktorá nemá ani programu a ani na sneme, ani vo verejnosti nič prospešného a pre ľud dobrého vykázat nemôže, lež hlasovať bude odhodlane a slobodne na kandidáta kresťanskej ľudovej strany.

Pán dr. August *Ochaba* je všestranne známy, ako horlivý a verný katolík, ako muž bezúhonný a oddaný priateľ slovenského ľudu, On zná náležite okres pezinský a potreby jeho ľudu. Nech žije budúci ablegát pezinského okresu: **dr. August Ochaba!**

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

O vojne so Srbskom.

Na prvom mieste píšeme o vojne so Srbskom, lebo vieme, že táto vec prítomne každého zaujíma. Zaujíma táto vec každého nie len z tej príčiny, že sa Uhorsko-Rakúska monarchia ku tejto vojne chystá, lež nadovšetko preto, lebo je to ťažko k pochopeniu, ako tak nepatrne malý štát, ako je Srbsko môže sa opovážiť Uhorsko-Rakúsko napádať a proti tejto veľmoci sa zbrojiť. Srbsko nemá ku vojne ani príčiny, ani peňazí. Príčiny nemá, lebo nároky, aké zdvíha na teritoriálne odškodné v Bosne a Hercegovine, nemajú žiadného právneho základu. To je len hlúpa namyslenosť!

Že Srbsko peňazí nikdy nemalo, o tom vie celý svet. — Impertinentná vyzývavosť Srbska svedčí o tom, že hŕ len nesvedomité machinácie daktorej veľmoci nezastaviteľne ženú do tejto vojny.

Kto ženie do vojny Srbsko?

Dve veľmoci sú, ktoré búria Srbsko pre annexiu Bosny a Hercegoviny. Je to *Rusko* a *Anglicko*.

Rusko utrpelo v poslednej vojne s Japonskom hrozné ztraty na ďalekom Východe, skrze vojnu na Balkáne, ku ktorej búri Srbsko, chce si zabezpečiť vplyvu na bližšom Východe. Búri Srbsko do vojny udajne pre urážanie Slavianska skrze Uhorsko-Rakúsku monarchiu. Známo je ale vôbec, že Rusko v jeden deň viacej Slavianov dáva postrieľať a povešať na šibenice, ako ich Uhorsko-Rakúska monarchia cez stolta urazila.

Anglicko chce mať európejskú vojnu. Skrze európejskú vojnu mieni zoslabiť veľký vplyv Nemecka vo svetovej politike. Pri tom z každej veľkej vojny najväčší osôh má vždy Anglicko. Predáva zbraň za drahé peniaze každému, kto sa k nemu obráti. Najlepší gšeft pre Anglicko bola by európejská vojna. — Rusko a Anglicko ženú teda Srbsko do vojny.

Kto dal Srbsku peniaze?

Srbsko je chudobné, ako — kostolná myš. Vzdor tomu ale čítať jednoducho, že srbská skupština milliony a milliony dinárov povoľuje na vojenské ciele. Kto dáva tieto peniaze Srbsku? Tristo millionov frankov požičalo si Srbsko

od francúzskych bankárov. Stalo sa to vplyvom Ruska. Tieto milliony sú už ale fuč! Francúzi nechcejú viac peňazí reskírovať. Srbsko obrátilo sa na to ku kapitalistom do Anglicka a chcelo si vypožičať sto millionov frankov. Angličani im ale povedali, že im flinty dajú, peňazí ale ani haliera. Vzdor tomu ale Srbsko má zas šesťdesiat millionov dinárov v kasse. Kto mu ich dal? Nikto iný, ako Rusko!

Ohľadom na nečestnú politiku Ruska a Anglicka, nadovšetko ale následkom zbrojenia sa Srbska, Uhorsko-Rakúska monarchia nariadila

Mobilizáciu.

Doteraz prevedené je len čiastočné mobilizovanie. Všeobecné mobilizovanie ešte není nariadené. Ale červené plakáty, ktorými všeobecné mobilizovanie zvykli oznámiť, sú už zaiste vytlačené a na telegrafický rozkaz budú aj hneď vyvesené. Hlavnomestský mešťanosta dostal od honvédskeho ministra rozkaz, aby naskutku zavolaní boli do služby rezervisti patriaci ku pionírom a vozotajcom. Aj z iných strán krajiny dochádzajúce chýry svedčia, že čiastočné mobilizovanie nariadené je na celej čiare a síce na rozkaz ministra honvédstva.

Dunajská flotilla, pozostávajúca zo šiestich monitorov a z dvoch strážnych lodí, len preto neodplávala ku Zimonyu, lebo pri Baji sa lode zastavil a nával lode je tak veľký, že museli poslať tam 250 pionírov, ktorí lode dynamitom rozstreľujú. Na monitoroch a na strážnych lodiach porobil všetky prípravy, aby sa lode na daný rozkaz hneď pohnúť mohli. Veliteľom dunajskej flotilly je kapitán radovej lode rytier Gustáv *Nauta*. Tento prišiel sem z Viedne, kde účasť bral na vojenských poradách. Rytier *Nauta* bol za roky veliteľom vojenskej lode «Schwarzenberg», ktorá kotví pri Carihrade. Pozná teda východné pomery dôkladne. Preto ho telegrafčne pozvali do Viedne na vojenskú poradu. Jakonáhle sa kapitán *Nauta* z Viedne navrátil, hneď vydal rozkaz, že ani dôstojníci ani mužstvo nesmie lode opustiť, musia sa teda stále na lodiach zdržovať. Vydaný bol ďalej rozkaz, aby sa flotilla zaopatřila na štyri dni potravou. Lode udajne tieto dni odplávajú ku Peterváradínu.

Flotillu zaopatřili strelivom. Ku flotille pri-

pojili ešte päť korvett a jednu výskumnú loď, posledná odpláva prvá na Dolný Dunaj. — Rozmnožili aj počet námorníkov. Predtým bolo na flotille 120 námorníkov, teraz ich je 500.

Vojenská správa porobila teda u nás poriadky, aby sme v páde potreby proti Srbsku zbrannou mocou zakročili. Toto v Srbsku dobre vedia; a dobre vedia Srbi aj to, že sú veľmi slabí, aby sa proti našej monarchii s výhľadom na zdar postaviť mohli. Celé ich chovanie svedčí o tom, že Srbi pevne veria, ba ažda sú aj presvedčení, že keď ich budeme už veľmi hrdúsiť, potom im volakto prispeje pomocou.

Cieľom orientovania, že ktorí dostali a ktorí dostanú ešte povolávajúce lístky, podávame nasledujúci výkaz:

IV. vojenský sbor (Budapešť): 6., 23., 32., 38., 44., 52., 68., 69. a 86. peší regiment a ku týmto plukom patriace jazdecké a delostrelecké brigády.

VII. vojenský sbor (Temešvár): 29., 33., 37., 39., 43., 46., 61. a 101. pešie regimenty a ku týmto plukom patriace jazdecké a delostrelecké brigády.

XIII. vojenský sbor (Záhreb): 16., 53., 70., 78., 79. a 96. peší regiment a k týmto plukom patriace jazdecké a delostrelecké brigády, válečné námorníctvo vo Fiume; ku 1. viedenskej pevnostnej delostreleckej brigáde patriaci rezervisti z posledných dvoch ročníkov a mimo toho ešte rezervisti zo 17. dragónskeho pluku a 5. ulánskeho pluku.

Jestli by bolo potrebné, — čo teraz predbežne ešte neni isté — budú povolané ešte dva ročníky (1905. a 1906.) vyšemenovaných troch vojenských sborov.

Ponevác sa menšia, ale preto značná čiastka rezervistov vyšemenovaných troch vojenských sborov po celej krajine roztratene zdrzuje, povolávajúce lístky takmer na všetky strany krajiny byly rozposlané. Tak sa potom chýr o mobilizácii po celej krajine rýchle rozniesol.

Jeden dôstojník generálneho štábu o týchto udalostach sa tak vyslovil, že je toto len príprava ku čiastočnej mobilizácii.

Počet vojska, ktoré koná službu v Bosne a Hercegovine, zo 120 tisíc hláv povýšili na 250 tisíc hláv a 21. marca ráno všetci povolani vojaci boli už pri svojom pluku.

Ohľadom na búrlivé udalosti aj správa válečného námorníctva porobila všetky poriadky. Spojená flotta teraz bezprostredne pred Čiernou Horou koná válečnú cvičbu. Flotta odplávala až po černo-horský prístav Antivari. Cvičby trvajú vo dne v noci. Flotta dotiaľ ostane na hranici Čiernej Hory, kým konflikt so Srbskom a s Čiernou Horou nebude vybavený.

Jeho veličenstvo náš kráľ povedal nedávno: «*Netrúfam, že bude vojna*». U nás si vojnu nikto nežiadal. Ale jestli musíme zbrannou mocou zakročiť, radno je urobiť tento rozhodný krok rýchle a s tou najväčšou energiou a silou.

Zákonná predloha o kongruie.

Zákonnú predlohu o doplnení platov katolíckeho duchovenstva, alebo o kongruie pojednávali krajinskí vyslancovia v porade kresťanskej ľudovej strany dňa 19. marca. V krajinskej snemovni začali túto predlohu pojednávať v utorok, dňa 23. marca.

Katolícké duchovenstvo krajiny už od dávna a zaiste túžebne očakávalo toto pojednávanie, ačpráve predloha táto neobsahuje iného, ako rozšírenie na katolícké duchovenstvo tej kongruy, ktorú protestanti už od roku 1898. požívajú. Práve preto aj, ponevác prítomne len o tom je reč, aby katolícki duchovní aspoň tolko dostali, ako majú protestantskí pastori, snemu predostrený návrh zákona o kongruie určuje kongruu len z 1600 korún pozostávajúcu. Každý cíti a nahliadne, že je to veľmi málo. — V tomto smysle vyslovili sa všetci krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany aj v porade 19. t. m. vydržiavanej. S dôrazom vyzdvihol to krajinský vyslanec Béla *Csitáry*. V porade prítomný minister kultu a výučby, gróf Albert *Apponyi* sám uznal, že je podobnej mienky, keď sa osvedčil, že predostrený návrh zákona o kongruie je len počiatočný, prvý krok k doplneniu platov katolíckeho duchovenstva a že vláda na tom si záležaf dá, aby otázka kongruy konečne a úplne rozriešená bola.

V tejto porade odznelo ostatne ešte aj druhé a veľmi vážne osvedčenie. Krajinský vyslanec dr. Alexander *Ernszt* predniesol, že následkom nového exekučného zákona, na mnohých miestach takrečený *párbér* neni možno s inkasso-

vať, ačpráve tento párbér vrátaný bol do kongruy. Ako sa teda vláda postará o to, aby poťažní duchovní neboli ukrátení a ukrivdení? — Ministra kultu a výučby upozornili aj na to, že zvlášte na severovýchodných stranách krajiny pomery dôchodkov od posledných popisov veľmi sa zmenily na úkor duchovenstva. Tu teda nové popisy dôchodkov treba previesť, aby oprávneným požiadavkám duchovenstva vyhovené bolo. Všetko toto o tom svedčí, že predostrený návrh zákona o kongruie, financiálnu stránku doplnia platov duchovných ani z ďaleka nerozluštuje a že po tomto prvom kroku ešte veľa práce nasleduje, kým otázka kongruy úplne a k uspokojeniu katolíckeho duchovenstva rozriešená bude.

Dľa osvedčenia ministra kultu a výučby, zvlášte jestli krajinskí vyslancovia na tom záležať si dajú a záujmy katolíckeho duchovenstva vrele podporovať budú, čomu vyslancovia kresťanskej ľudovej strany vždy zmužile a odhodlane zodpovedali, nastane zaiste doba, že kongruie viacej tešiť sa bude aj katolíckeho duchovenstvo.

Spomenúť treba konečne, že v predostrenom návrhu zákona o kongruie predchádzaly i také nariadenia, ktoré z cela oprávnené obavy vzbudily ako v najvyšších kruhoch cirkevných, tak aj medzi krajinskými vyslancami kresťanskej ľudovej strany. Gróf Albert *Apponyi* ale dľa jeho osvedčenia na tom si dá záležať, aby zpor tento vyrovnaný bol pri zachránení štátnych záujmov a nepodvratných práv cirkevných. Tohoto znakom je aj to, že po osvedčení sa grófa *Apponyiho* kresťanská ľudová strana návrh zákona o kongruie prijala, ako základ pojednávania vo všeobecnosti.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana snemová vydržovala poradu dňa 19. marca o siedmej hodine večer vo vlastnom kruhu. — Porade predsedal gróf Aladár *Zichy*, minister kolo osobnosti jeho veličenstva kráľa. Prítomný bol i minister kultu a výučby, gróf Albert *Apponyi* a súčasťnili sa na tejto porade nasledujúci vyslancovia krajinskí: Ján *Csernoch*, Štefan *Rakovszky*, Ján *Molnár*, gróf Ladislav *Hunyady*, Béla *Csitáry*, Julius *Jánoky Madocsányi*, Alexander *Giesswein*, Georg

Szmrecsányi, Karol *Wildfeuer*, Štefan *Adamovics*, Franc *Buzáth*, Edmund *Beniczky*, Béla *Rakovszky*, Ladislav *Mednyánszky*, Pavel *Kovács*. Alexander *Ernszt*.

Predmetom porady bol návrh zákona o kongruie. Gróf Albert *Apponyi* vysvetlil návrh zákona a krajinskí vyslancovia ohlásili sa ku jednotlivým punktom. Minister kultu a výučby odpovedal na prednesené námietky, po čom porada prijala návrh zákona o kongruie, ako základ všeobecného pojednávania na krajinskom sneme.

Konferencia biskupského sboru.

Kardinál knieža primas Klaudius *Vaszary* — ako sme to už v predošlom čísle oznámili — osvietených pánov biskupov povolal ku konferencii na 16. marca. — Dva zvláštne predmety pojednávané boly v tejto konferencii, zákonná predloha totiž o kongruie katolíckeho duchovenstva a pápežský dekret «*Ne temere*», jehož platnosť vyzdvihnutá je najnovšie na území Uhorska. O behu tejto významnej konferencie podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Na konferencii boli prítomní: dr. Julius *Városov* arcibiskup kaločský; rímsko katolícki biskupi: gróf Vilhelm *Batthyany* pomocný biskup (Nyitra), Ludvik *Bölás* (Rozsnyó), Tibor *Boromisza* (Szatmár), gróf Karol *Csáky* (Vác), Ján *Csernoch* (Csanád), dr. August *Fischer-Colbrie* (Kassa), gróf Gustav *Mailáth* (Erdély), Alexander *Párvy* (Szepes), Farkaš *Radnai* (Besztercebánya), Ottohar *Prohászka* (Székesfehérvár), Anton *Fetscher* kapitulský vikár (Nagyvárad). Grécko katolícki biskupi: Julius *Firczák* (Munkács), Demeter *Radu* (Nagyvárad).

Po zahájení konferencie krátkou modlitbou kardinal knieža primas Klaudius *Vaszary* predostrel najnovšie rozhodnutie rímskej svätej stolice v záležitosti XI. odseku 2. §. pápežského dekretu «*Ne temere*».

Sbor biskupský Uhorska totiž, hneď ako úradné vysvetlenie XI. odseku 2. §. otázočného dekretu pápežského uverejnené bolo, obrátil sa prosbou na svätú stolicu, aby pápežská konštitúcia, ktorá sa začína slovom *Provida* a vzťahovala sa pôvodne len na Nemecko, platnosť obsiahla aj na území Uhorska.

Apoštolská svätá stolica, ohľadom na zvláštne pomery v Uhorsku panujúce, vyplnila prosbu biskupského sboru uhorského a spolu všetky miešané manželstvá, ktoré od uverejnenia dekrétu «Ne temere» považované byly za *neplatné*, vyhlásila za *platné*.

Ako druhý predmet pojednával sbor biskupský zákonnú predlohu o kongruie katolíckeho duchovenstva. Štvrtý §. tejto predlohy uráža doprosta hierarchické práva katolíckej cirkvi. Sbor biskupský označil následkom toho rozhodne svoje právne stanovisko.

Po odbavení viacej školských a cirkevných záležitostí zakončená bola konferencia.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Jednota Katolíckeho Ľudu v nedeľu, dna 21. marca dosiahla znovu veľkých úspechov. Stredisko Jednoty vyzvalo všetky organizácie na vidieku, ktoré neposlaly ešte zprávy o počte členov a o jejich účinkovaní behom tohoto roku. V tento deň prevádzala sa teda kresťansko katolícka agitácia v najšlachetnejšom smysle slova po veľa stranách krajiny. Výsledok tejto agitacionálnej nedele je, že «*Katolícka Jednota*» zmáha sa na vidom očí a že členov jej zas značne pribudlo.

O shromaždeniach v tomto týždni vydržovaných, podávame nasledujúcu krátku zprávu:

Členovia utvorených organizácií držali porady v nasledujúcich obciach:

Szinfalu (stolica Szatmár). Miestny správca Ján *Erni* poslal zprávu o účinkovaní Jednoty Katolíckeho Ľudu. Prihlásilo sa viacej nových členov. Za Jednotu oduševňuje sa celé obyvateľstvo tejto obce.

Erdőd (stolica Szatmár). Veľké shromaždenie utvorenej Jednoty dňa 14. marca. Zapísat sa dalo viacej nových členov.

Nagyszöllős (stolica Ugocsa). Utvorená Jednota Katolíckeho Ľudu má posiaľ 150 členov. Oduševnenie za katolícke pohyby je všeobecné medzi celým obyvateľstvom.

Vértesszöllős (stolica Komárom). Veľké shromaždenie Katolíckej Jednoty dňa 15. marca. Členov je posiaľ 144.

Sárköz (stolica Szatmár). Katolícka Jednota utvorená bola dňa 14. marca pri všestrannom oduševnení. Na ciele krajinskej Jednoty Katolíckej barónka Jozefova *Vécsey* za tejto príležitosti obetovala 50 korún.

Huszt. Utvorenie Jednoty s pričinením dekana a

farára Alfonza *Ulfert*. — Ku Jednote prihlásilo sa 60 členov.

Somogyberzencze. Veľké shromaždenie dňa 14. marca, v ktorom do utvorenej Jednoty Katolíckej vstúpilo 132 členov.

Somogyudvarhely. Utvorenie Katolíckej Jednoty so 47 členami.

Palánka. Spoločné shromaždenie utvorenej Jednoty a katolíckeho spolku tovaryšského dňa 15. marca pri početnom obecenstve.

Krasznaterebes. Utvorenie Katolíckej Jednoty. — Zapísat dalo sa 118 členov.

Mór. V ak veľkých rozmeroch účinkuje tu Katolícka Jednota, vidaf z toho, že 14. marca 40. vodcovia skupenin miestnej organizácie vydržovali poradu, v ktorej uzavreli, že najbližšie zariadia veľké ľudové shromaždenie, ku ktorému žiadať budú od strediska Jednoty rečníkov.

Csáktornya. Duchovenstvo Muraközu vydržovalo shromaždenie pod predsedníctvom hlavného správcu Jednoty dr. Alexandra *Ernszt*. V shromaždení vynesené byly vážne uzavretia poľažne spisov v horvatskom jazyku vydávať sa majúcich a časopisu ku obrane záujmov katolíckeho ľudu v Muraközi.

Telegrafické pozdravenia Štefana Rakovszkyho. Katolícke organizácie nasledujúcimi telegramy pozdravily predsedu Katolíckej Jednoty, skutočného tajného radcu, Štefana *Rakovszkyho*:

«V mene 100 tisíc katolíkov Muraközu, shromaždené duchovenstvo muraközské úctive pozdravuje vašu excellenciu za neunavené účinkovanie. — *Peczek*, kanonik».

«Katolícka Jednota obce Mezöfény, vrelou oddanosťou pozdravuje vašu excellenciu, milovaného vodcu svojho. Ondrej *Moldován*, správca».

K povšimnutiu členom Katolíckej Jednoty! Stredisko Katolíckej Jednoty úctive upozorňuje všetkých členov, aby listy svoje neatresovali na meno predsedov, hlavného správcu, alebo na meno hlavného tajomníka, lež rovno na kanceláriu (IV., *Ferencziék-tere* 7). To len zmätky a opozdenia zapričiní, jestli listy neni sú rovno na kanceláriu atressované. Lahko sa stať môže, že jednotliví úradníci cez dlhší čas neni sú v hlavnom meste prítomní, následkom čoho na nich upravené záležitosti nemôžu byť v svojom čase a rýchlo vybavené.

POLITICKÉ CHYRY.

Z pezinského okresu.

Po zrušení pezinského mandátu kresťanskí voličia okresu a prívrženci ľudovej strany dňa 16. marca shromaždili sa v Trnave, aby sa usnie-

sli, koho budú kandidovať pri nastávajúcej novej voľbe krajinského vyslanca. Vo veľkom počte prítomní ľudáci uzavreli jednohlasne a s oduševnením, že kandidátom voličov ľudovej strany nikto iný nemôže byť, ako prešporský pravotár dr. August *Ochaba*.

Tento kandidát nech je aj srdečne vítaný v celom okrese pezinskom. Dr. August *Ochaba* známy je všestranne, ako veriaci kresťan a katolík. Není on kresťanom len dľa mena, lež veriaci hlbokého presvedčenia náboženského. Katolícki veriaci pezinského okresu takého zastupiteľa potrebujú v krajinskom sneme, ako je dr. August *Ochaba*.

Kandidát dr. August *Ochaba* v najširších kruhoch pravotárskych známy je, ako výtečný pravotár. Katolícki voličia pezinského okresu v tomto ohľade posiaľ celkom boli opustení. Nie len zastupiteľom na sneme, lež obrancom a ochrancom voličov pezinského okresu bude dr. August *Ochaba*.

My aj len našu svätú povinnosť plníme, keď s týmto cteným voličom pezinského okresu čo najvrelej odporúčame za kandidáta, prešporského pravotára dr. Augusta *Ochaba*. Nech žije kandidát pezinského okresu: **dr. August Ochaba!**

Nariadenie vlády o vojanských zprávach.

«Ponevác o vojanských poriadkoch jednotlivé časopisy uverejnili také zprávy, ktoré popri tom, že obyvateľstvo neodôvodnene znepokojujú, aj o umiestnení a pohyboch zbranej moci orientujú: uhorské kráľ. ministerium časopisecké zprávy o stave, pohyboch sile a účinkovaní zbranej moci; o stave pevností, ako i o množstve zbrane, válečnej munície; o vystrojení alebo o umiestnení, množstve a jakosti, alebo dodávaní potravíných článkov týmto **zakazuje**. Uverejnenie takéhoto obsahu zprávy cestou tlače 456. odsek V. zákon. čl. z roku 1878. tresce štátnym väzením, ktoré môže trvať po 5 rokov a peňažnou pokutou, ktorá môže siahť po 4000 zlatých. Tento zákaz sa na uverejnenie v časopisoch vládou na verejnosť vynesných zprávy nepoťahuje. Budapešť, dňa 20. marca 1909. *Wekerle*, vl. r.»

Prípravy k pezinskej voľbe.

«Slovenský Týždenník» pripravuje sa zas ku pezinskej voľbe a robí to jeho zvyčajným spôsobom. Kresťanskej ľudovej strane nadáva, ako opilý bakter, že vraj pezinskému okresu tisne ľudáckého kandidáta v osobe prešporského advokáta Ochabu. «Po všetkom — vraj — čo ľudáci tomuto okresu načínili, majú ešte očnúkať mu svojho ľudáckého kandidáta! No nech sa len

páci. Pezinok im dá takej odpovede, akej ešte nedostali». — «Slovenský Týždenník» sa zaiste nazdával, že kresťanská ľudová strana požiada ho o dovolenie, aby v pezinskom okrese postavila svojho kandidáta. — Ináč sa tomu nedá rozumieť, čo tam píše a čím sa vyhráza. Že pezinskému okresu najviac načínal a nikdy nič dobrého neučinil «Slovenský Týždenník» to najlepšie vedia voličia tohoto okresu a dajú mu odpoveď, ktorú neľahko zabudne a ktorá zneje: Nech žije kandidát kresťanskej ľudovej strany: **Dr August Ochaba!**

Zas Milan Ivanka!

«Ľudové Noviny» odporúčajú voličom pezinského okresu opäť Dr. Milana *Ivanku* za kandidáta pre budúcu voľbu snemovú. Že «Ľudové Noviny» zas kandidujú dr. Milana *Ivanku*, tomu sa dá rozumieť. Veď 3-ho apríla roku 1907. len ony dopomohly mu jejich búrením ku slávnému víťazstvu «28 hlasov» a len im sa môže *Ivanka* poďakovať, že je pozbavený mandátu. — My ale sme presvedčení o tom, že si voličia pezinského okresu dobre rozmyslia, či je to radno, aby jejich okres vystavený bol stálym nepokojom, aby tam ustavičné trenice panovaly. — Nahliadnu, že okresu pezinskému treba taký zástupca na krajinskom sneme, ktorý je v stave pre okres volačo dobrého, blahonosného vykonať a vstave je prispieť k tomu, aby sa v pezinskom okrese konečne pokojné pomery utvorily. Preto nech žije budúci vyslanec pezinského okresu: **dr. August Ochaba!!!**

Zo snemovne.

Snemovňa kraj. vyslancov pojednávala minulý týždeň návrhy o rozvinutí štátnych baní na kamenné uhlie a o elektrickej železnici medzi Prešporkom a Viedňou. — Návrh o kongruie katolíckeho duchovenstva začala snemovňa vyslancov pojednávať dňa 23. marca. — Snemovňa veľmožov v zasadnutí 18. marca prijala odhlasované návrhy o daňovej reforme.

Z CUDZOZEMSKA.

Zakročenie mocností. Veľmoci chcú, aby uhorsko-rakúsky zahraničný úrad svoju odpoveď na srbskú notu pozdejšie odovzdal. Zahraničný úrad ochotný je splniť túto žiadosť a tak gróf *Forgách* na notu srbskej vlády pozdejšie odpoveď odovzdá. Mocnosti chcú týmto času získať k tomu, aby sa v záležitosti spoločnej akcie dohodly. Mocnosti chcú dva ciele dosiahnuť. Chcú primaf Srbsko, aby sa v záujme pokoja osvedčilo a aby zasadnutie konferencie zabezpečily. S touto akciou súvisí aj tá otázka, ktorú Anglicko upravilo na zahraničný úrad: Anglický zahraničný minister Grey dopytoval sa, že za jakých podmienok chce monarchia bosenskú otázku riešiť. Odpoveď Uhorsko-Rakúska bude tak zneť, že od Srbska žiada, aby sa bezpodmienečne zrieklo svojich nárokov na Bosnu a aby konferencia annexiu jednoducho v známosť vzala. Za svolanie konferencie aj talianska vláda pracuje.

Srbsko a mocnosti. Tak sa zdá, že Srbsko silou-mocou chce vojnu. Po rozličných, pokojnými sa zdajúcich osvedčeniach v Belehrade vyhlasujú, že Srbsko nice s dôverou očakáva akciu a rady mocností, ale z týchto len tie prijme, ktoré sa neprotivia hodnosti neodvislého štátu. Takéto stanovisko srbskej vlády beznádejným činí aj spoločnú akciu mocností.

Všeobecne má sa za to, že srbská vláda ďaleko zašla, keď srbskú verejnú mienku povzbudzovala k vojne, lebo teraz sa jej už bude ťažko vrátiť z tej cesty, ktorú nastúpila. Veľmi pozoruhodné sú aj tie chýry, ktoré sa rozniesly v Belehrade. Dľa týchto chýrov dedič srbského trónu v tom páde, keď by vláda uzavrela, že odzbrojí, dá sa vykričať za hlavného veliteľa armády a on bude mať v rukách osud Srbska.

BESEDNICA.

Prinavrátene cudzého majetku.

(Dokončenie.)

Miloslav hneď oznámil žandárom túto krádež; títo pátrali síce pilne po zlodejovi, avšak nemohli mu hneď prísť na stopu. Murársky majster, ktorý nemal útrpné srdce, nástojil na zaplatenie a vyhrážal sa, že predá domček, aby prišiel ku svojim peniazom.

Šidliková stála tu bez všetkej podpory, nevediac si poradiť.

V tomto súžení, v ktorom nepomáha ľudská útecha, rozhodla sa úbohá vdova, že sa bude utiekať k Matke všetkých zarmútených a že pojde na púť do Vyšňového. Jedna z jej starých priateľkyní, ktorej najprvej sdělila svoje rozhodnutie, prehovorila s hlavou krútiac:

— Ja myslím, potrebuješ predovšetkým peniaze a tie ti nemôže dať ani sama Panna Maria vyšňovská!

— Domnievam sa, že sa mi ulaví, keď sa jej vyžalujem, — odpovedala Šidliková.

— To ti rada uverím, — podotkla priateľkyňa, — ale keď sa navrátiš, zostane zas len všetko pri starom.

— Naša dobrá Matka Božia posavád neopustila žiadneho, kto sa k nej utiekal a prečo by sa tiež neslutovala i nado mnou?

— Nech bude, id' teda tam, veď nám vždy ľahšie býva po púte zbožne vykonanom. A jestli chceš, kým sa navrátiš, zaobstarám ti tvoju domácnosť.

— O to bych ťa veľmi prosila. Rada bych vzala so sebou Antoninku, lebo deti ma nepustia samotnú, obávajúc sa, aby sa mi čo zlého nestalo.

O niekoľko dní pozdejšie vybrala sa matka s dcérou so zástupom pútnikov na milostivé miesto. Šidliková prídúc tam, klakla si pred obraz Bohorodičky a

prosila so sopjatými rukami vrúčne a vytrvale o pomoc vo svojej núdzi, tak že mnohí z okolostojacích boli tým veľmi dojatí. Niektorí z nich šepkali:

— Táto osoba iste bola veľmi navštívená.

Druhí zas pravili:

— Srdce tejto úbohej zaiste musí trápiť veľké súženie!

Keď však Šidliková v milostnom tom chráme Pána prijala sväté sviatosti, hodlala sa opäť s processiou navrátiť domov. Kúpila — ako je to v obyčaji — deťom púťové. Keď siahala do vaku, aby zaplatila, vytiahla z tade balíček, o ktorom nebola vstave si vysvetliť, ako sa tam dostal. Bol zaobalený v silnom papieri; rozvinula ho a vykrikla polo radostne, polo hrúzne:

— Pozrite, ľudia! Bohorodička vyšňovská darovala mi tisícosemsto korún, ktoré práve potrebujem.

Veľký zástup ľudu tlačil sa ku nej, udalosť tú hneď všade vyprávali a neskôršie Šidliková sa musela dostať s mnohými svedkami na obecný dom. Žena tá vyhládala príliš poctive, nežli aby sa dalo od nej očakávať nejaké zpreneverenie, alebo podvod a tu mysleli, že jakýsi bohatý človek, súc svedkom vrúenej jej modlitby, nespozorovane vopchal jej tieto peniaze do vaku. Veď takéto dobrodenia stávajú sa často na takých milostných miestach, buďto na poďakovanie za nejakú vyslyšanú prosbu, alebo aby sa vyprosilo vyslyšanie tejto prosby.

Možno si myslieť, s akými pocitmi nastúpila Šidliková cestu ku domu. Nechcela sa temer ani pohnuť k odchodu od oltára Bohorodičky, ktorá pomohla jej tak rýchle a výdatne. — Nevýslovná radosť nastala ale, jakmile sa šťastne zas domov navrátila s tými peniazami vo vaku. Šidliková domnievala sa stále, že peniaze tie prichádzaly zrovna od Nebeskej Kráľovnej a bola by si ich rada podržala, ako nejakú drahú pamiatku. Ešte toho dňa pospiechala k murárskemu majstrovi a zaplatila mu, obávajúc sa, že by jej zas mohli tie peniaze ukradnúť. Od tejto chvíle sedela Šidliková opäť vo svojom vlastnom domčeku so svojimi dieťkami.

*

Asi o týždeň na to, prišiel ten istý murársky majster, ktorý staval dom Šidlikovej a pravil:

— Gazdinka s vašou lúkou vypadá to docela smutne, není vidieť na nej ani trávičky. Jak sa vám páči, poodnášam drobné kamenie. Nežiadam iné, len aby ste mi dala chovu.

Z počiatku Šidliková zdráhala sa prijať pre ňu tak výhodné nabídnutie, konečne však ale prijala ho, vidiac, že jej muž tento chce preukázať nejakú službu. Murár zostal teda u Šidlikovej a dal sa do práce. Pracoval za troch. Keď ale náležite urovnal lúku, obrábal pole a nebolo-li práve žiadnej práce, dal sa do «murárčiny» a čo vyrobil dal deťom.

— Nehľadím na peniaze! — hovorieval. — Gazdinka, zostanem u vás tak dlho, pokiaľ ma ztrpíte u seba a pomôžem vám dľa možnosti. Budem-li vám nie-

Čo znamená zemetrasenie.

kedy na obtížnosť, len mi to smele povedzte, hneď odídem.

O tom však nebolo ani reči. Deti veľmi si obľúbili murára a stará Šidliková, ktorej na vidomoči sily ubývaly, nebola by ani našla pílnejšieho robotníka za tie peniaze, čo stála chova. Ano, tiež sa pričínal tak veľmi, že od práce onemocnel. Lekár konštatoval zapálenie pľúc. Murár spozorujúc, že sa približuje jeho posledná hodina, prosil Šidlikovú za vypočutie, že by s ňou rád prehovoril medzi štyrma očima. Keď však oba boli o samote, taktó prehovoril:

— Šidliková! Zaiste sa už dávno tomu divíte, že som vám pracoval sa darmo a že som sa nehlásil o plat. Mal som vám napraviť veľkú krivdu. Lebo ja som to bol, ktorý vám ukradnul tie peniaze zo skryne. Od toho okamženia nemal som spokojnej hodiny. Nosil som peniaze pri sebe, netrúfal som si však po nich siahať z bázne, abych nebol vyzradený. Blúdil som do okola, ako očarovaný. Putoval som do Vyšňového, abych prišiel na iné zbožné myšlienky. Tam spatril som vás, ako sa modlíte a nariekate, až mi ľútosť nad vami prenikla až do kostí. Vyspovedal som sa. Spovedník mi uložil za pokánie, aby som bez meškania navrátil vám ukradené peniaze a abych vykonal nejaký dobrý skutok, pokiaľ je možné, v prospech oškodenej osoby. A tým spôsobom priblížil som sa tam ku vám a potajomne vopchal som vám peniaze do vrecka. Zaprisahal som sa, že viac nesiahnem po cudzích peniazoch a že sa stanem docela iným človekom. A aby som dokončil svoje pokánie, išiel som k vám a chcel som vám slúžiť po celý svoj život. Nenazdal som sa ale, že smrť dostaví sa tak rýchle. Učínal som, koľko som mohol... Odpusťte mi teda a pomodlite sa za mňa «Otčenáš» pri mojom hrobe.

Dojatá Šidliková so slzami v očiach stisla nemocnému ruku a riekla:

— Keď vám už Boh odpustil, aj ja vám zo srdca odpúšťam! Veď milostivý Boh obrátil všetko na dobré. Naša prečistá Bohorodička vyšňovská predsa nám len pomohla!

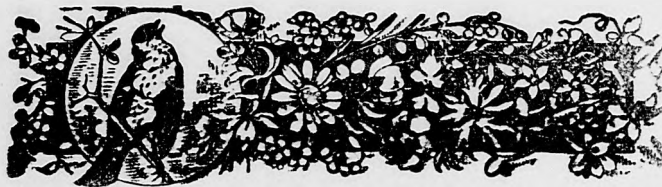
Murár ten však nezomrel; vyzdravel a až po dnes slúži u Šidlikovej, bez toho, aby za vykonanú prácu jeho plat žiadal.

Dľa cudzého: A. R.

K našemu vyobrazeniu.

Čo znamená zemetrasenie, vidíme z vyobrazenia terajšieho čísla. Predstavuje nám toto vyobrazenie dom 28. januára 1908. v Messine (Taliansko) zemetrasením v rumy obrátený. — Pravdu má svätá cirkev, keď naskladá svojim veriacim, aby sa modlili: «Od zemetrasenia vyslobod' nás, Pane!»

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

CHYRNIK.

Príchod jeho veličenstva kráľa do Budapešte. Ako z Viedne oznamujú, jeho veličenstvo kráľ príde po veľkonočných sviatkoch ku dlhšiemu pobytu do Budapešte.

Meniny Svätého Otca, rímskeho pápeža. Z Rímu oznamujú: Pápež dňa 19. marca v deň svojho mena slúžil sv. omšu, po ktorej prijal svojich pokrevných a potom v prítomnosti kardinálov a svojho dvora počúval slávnostnú kázeň. Zatým prijal sv. kollegium. Kardinál Vanutelli prečítal holdujúci prípis, v ktorom kollegium tlumočí pápežovi svoje blahoželanie. Pápež sa nato za prípis poďakoval. Zahradu Vatikánu večer osvietili. — Pápeža pozdravili aj mnohí panovníci.

Vyznačenie cirkevného hodnostára. Jeho veličenstvo kráľ vysväteného biskupa a kanonika hlavnej kapitule ostrihomskej dr. Medarda *Kohl* na uznanie zásluh, vyznačil stredným krížom s hviezdou rádu Franca Jozefa.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* prijal nedávno deputáciu mesta Šátoraljauhelyu a preskúmal s pochvalou predložené mu rozvrhy ku novému kostolu, ktorý tam vybudovať majú. Ku vystaveniu nového kostola obetovala patrónka 30 tisíc korún. — Katolícky čitateľný kruh dňa 9. marca vydržoval svoje ročné radne shromaždenie, na ktorom za predsedu jednodhlasne na novo vyvolený bol pápežský protonotár, kanonik a mestský farár Ondrej *Kozora*. Ostatní úradníci spolku boli tiež na novo vyvolení. — V tunajších katolíckych spolkoch mali prednášky a síce: v autonómnom katolíckom kruhu dňa 10. a 11. marca dr. Melchior *Takács*, praelát praemonštratských kňazov i s názornými obrazmi; dňa 8. marca tiež v tom istom kruhu dr. Engelbert *Mázy*, hlavný školský direktor okresu košického; v spolku svätého Imricha dňa 12. marca Elemér *Varju*, správca múzea košického; dňa 10. marca v kláštore Uršuliniek Julius *Zombori*, východný cestovateľ o Japonsku; dňa 4. marca Maria *Otresovszky* v spolku kresťanských socialistov ku robotníckym dievčencom; konečne dňa 10. marca bola s názornými obrazmi zábava pre deti v spolku katolíckych tovaryšov. — Na uprázdnené fary *Lasztócz. Apátka Ujszomotor* vypísaný je konkurs. — Ondrej *Lehoczky*, titulárny kanonik, farár zo Z.-Szinna na stoličnom shromaždení zemplínskej stolice energične vystúpil proti tomu, že krémy vo veľkom počte otvárajú dovoľujú. Stoličný výbor jednodhlasne podporoval toto mužské zakročenie a finančný direktor sa osvedčil, že on na tom pracuje, aby počet krémiem pomaly umenšený bol. — *Engelbert* učiteľ v Boldogkőváralja dňa 7.

marca predstavil v obci Vizsoly umučenie Pána Ježiša s názornými obrazmi. Obrazy vysvetľoval vicedekan a farár z Boldogkőváralja, Jozef *Káger*. — Pre nešťastlivé obete zemetrasenia v krajoch Sicílie a Kalabrie biskupskej kancelárii košickej poslané bolo posiaľ 4322 korún 11 halierov.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Katolícky kruh Rákócziho na pamiatku 15. marca 1848. zariadil slávnosť, na ktorej členovia kruhu a obecnosť súčastnili sa vo veľkom počte. — Dr. Melchior *Takács*, praelát prae-monštratských kňazov z Košíc dňa 21. marca v katolíckom kruhu Rákócziho držal prednášku o predmete: «Mravy a umenie». — Stoličný výbor vydržoval svoje jarné shromaždenie dňa 22. marca. — Spolok katolíckeho alumnea odbavoval ročné zasadnutie dňa 8. marca. — Adalbert *Wieh*, professor náboženstva na tunajšom katolíckom gymnáziume v kruhu Széchényiho držal prednášku o verejnej pravej vzdelanosti. — Alexander *Nádaskay*, mestský kassír na uznanie zásluh na poli verejného účinkovania, od jeho veličenstva kráľa obdržal vyznačenie zlatého kríža. — Nová nemocnica sv. Alžbety vystavená bude už behom tohoto roku. Stavanie a zariadenie bude stáť 300—400 tisíc korún; miesta má byť v ňom pre 130 nemocných. O vybudovanie stavania uchádza sa 16 staviteľov. — *Kisszeben.* Edmund *Bohus*, tunajší známy kupec dňa 8. marca náhle zomrel v Prešove. — *Nagyvitéz.* Istý furman z Harapkova viezol dňa 8. marca na dvoch vozoch tovar do Istvánhuty. Do vozov bolo zaprahnuté 7 koní, ktoré si v Prešove kúpil. Neďaleko obce Nagyvitéz napadli ho na hradskej lúpežnici a vzali mu kone aj s vozmi. Či tam neni žandárov? — *Komlóskeresztes.* Martin *Szemere*, professor hospodárstva poučnú prednášku držal dňa 20. februára v obci Pösfalu. Na tejto prednáške súčastnili sa hospodári z celého okolia a naučili sa mnohému, čo im je potrebné vedieť v prevádzaní poľného hospodárstva.

Chýry zo Spiša. Všetkých dobrovoľníkov 6. vojenského sboru od 15. marca v Levoči s koncentrovali, kde za poldruha mesiaca budú. Je ich všetkých spolu 198. — V levočských lesoch teraz už štvrtého ostrovida chytili do klepeca, tento bol o málo menší, ako tiger. — V meste Gölniezbánya robotník Franc Bartsch dňa 6. marca zabil Jána Krulla, Karola Orlovského ale nebezpečne ranil. Veľmi je to smutno, že mnohí ľudia si už z hola nič nevšímajú piate prikázanie Božie: «Nezabiješ». — V mesiaci februári odviezli od nás na železnici do iných krajov Uhorska 148 kusov rožného statku a do cudzozemska 51 kusov. — V našej stolici sa pre zemetrasením stihnutých Talianov nasbieralo a hlavnému županovi odoslalo 4000 korún. V tej summe sa pravda nenachádzajú tie milodary, ktoré sa v kostoloch nasbieraly. — V Kézmárku sa minulého roku ziedlo 569 volov, 383 kráv, 1575 teliat, 794 oviec, 78 prasiat a baránkov a 2136 ošípaných. Ale sa aj hodne vypilo, a síce: 125 tisíc 809 litrov vína, 4743 litrov pálenky, 11 tisíc 706 litrov špiritusu, 3660 litrov likéru

a kde že je ešte to mnohé pivo, ktoré sa stovilo. — V Levoči sa minulého roku ziedlo 923 volov a kráv, 859 teliat, 950 oviec a 1784 ošípaných. — V Giblu dňa 4. marca zomrel tamojší rychtár Ondrej Klimek v 73. roku života svojho. — V Lehnici dňa 9. marca na jednom cudzom dvore zomrel 84-ročný Ján Musala. — Rieka Dunajec už aj toho roku požiadala svoju obeť. Dňa 9. marca jachal istý Jozef Dominik z Lešnice so svojimi dvoma bratmi medzi Pieninami na lade do Staršej Vsi na trh. Tam idúc, sa im dobre vodilo. V zpiatočnej ceste sa ale už blízko lešnického potoka ladi preboril pod nimi a všetci traja so sankami a s koňom do vody sa dostali. Pošťastilo sa im síce vyslobodiť, ale Jozef ešte aj svojho koňa chcel ratovať. A to bolo jeho nešťastie, nie len že koňa neoratoval, ale aj on našiel tam svoj studený hrob. Nebohý, ktorý len pred týždňom pochoval svoju manželku, mal 65 rokov.

Ukrutnosť dediča srbského trónu. V Belehrade dňa 15. tohoto mesiaca zaviezli do všeobecnej nemocnice istého Števa Kolakoviča, ktorý bol v službe u dediča trónu Georga. Lekári ho preskúmali a zistili, že chorý bol strašne dokopaný. Kolakovič za tri dni bol v nemocnici a zomrel. Belehradský časopis «Zvono» na prvom mieste sdeluje tento prípad pod záhlavím «Jedna tajuplná vražda». Časopis upodozrieva korunného princa, že Kolakoviča v návale hnevu dokopal na smrť. Časopis vzyva vládu, aby zaviedla prísne vyšetrovanie a hovorí, že knieža Georga, ktorý je vrahom, alebo do blázince treba zavreť, alebo pred súd postaviť. Prípad sa usilujú zatajiť.

Trojičky. V Zákopčí (Dombelve, stol. trenčianska) minulé dni jedna sedlička porodila troch chlapcov. Deti ale boly také slabé, že o niekoľko hodín zomrely. Matka primerane okolnostiam sa teší tomu najlepšiemu zdraviu.

Nešťastie v hore. V Tužine (stolica trenčianska) minulé dni počas vytínania stromov udaly sa osudné nehody. Viacerí tamojší gazdovia totižto stínali v hore jeden veľký strom, ktorý nenadále spadol na 35-ročného Jozefa Grószu, ktorý sa z neopatrnosti približoval k padajúcemu stromu. V ten istý deň jeden druhý sofatý strom zabil jednu tade idúcu kravu a veľmi málo chýbalo, že padnúvši strom aj za kravou bežiacého gazdu nezabil.

Utopila sa. Jedenást ročná dcéra železničiara Polku menom Mariška dňa 11. marca popoludní chcela ísť z Budatína do Žiliny do školy. — Aby si cestu zkrátila, chcela prejsť po zamrznutom Váhu. Ladi sa pod ňou preboril a dievča padlo pod ladi, odkiaľ ju ešte ani posiaľ nevytiahli.

Zabil ho strom. Z Kláštora pod Zniovom (Turiec) píšu, že v tamojšej obecnej hore jeden sofatý strom pochoval pod seba jedného robotníka. Nešťastný človek naskutku vypustil dušu.

V Rusku zabití Slováci. Manželka Jozefa Ďuriša v Blatne (Turiec) dostala 10. tohoto mesiaca z Ruska telegramm, že jej manžela Jozefa Ďuriša, ktorí tam

hausíroval a jeho pomocníka Jozefa Árvayho, obyvatelia jednej ruskej obce zabili. Nešťastná žena spolu aj so svojimi šiestimi dieťkami ostala bez živnosti, lebo jej manžel všetok svoj chatrný majetok bol vložil do šafrancu.

Obete pálenky. Z Nagyváradu oznamujú, že v obci Mezökeresztes v nedeľu pochovali tých nešťastníkov, ktorí sa na pohrabnom kare Ludvika Tótha pálenkou otrávil a zomreli. Teraz zase štyria ľudia zomierajú. Vždy sa väčšmi udržuje to podozrenie, že pálenku sám Ludvik Tóth otrávil, aby seba a svoju rodinu vykynožil. — Niekoľkými dňami pred svojou smrťou u jedného tamojšieho stolára sa jednal na truhlu a viacerým hovoril:

— Ja zomrem, ale po mojom pohrabe veľa ľudí bude plakať!

Oheň. V Moškovci (stolica turčianska) na fundacionálnom pánstve tieto dni vo večerných hodinách z posiaľ nevypátranej príčiny vypukol oheň, ktorý za krátky čas všetky hospodárske stavania zničil. — Oheň sa tak rýchle šíril, že všetko namáhani zostalo márné a ešte ani dobytok nemali kedy zachrániť. Hospodárske stavy mal v árende statkár z Abrahamovej Juraj *Konček*, ktorému tam zhorelo 14 vykúpených volov a 130 oviec. Vyrukovaní ohňohasiči oheň už len zamedziť sa usilovali. Ohňohasiči z Moškovca, zo Štubianskych-Teplíc, z Diviakov, v Veľkého Čepčína a z Blázoviec aj urobili všetko možné, aby šírenie sa ohňa zamedzili. Menovite diviacki a štubianski ohňohasiči vyvinuli pri hasení veľkú činnosť a s podivuhodnou odhodlanosťou bojovali proti ohňu vzdor tomu, že dlhou cestou, a veľkým náhlením sa už pri príchode boli umorení. Uznanie zasluhujú menovite hasičský dozorca Ferdinand Záborszky a veliteľ ohňohasičov v Štubianskych Tepliaciach Augustín Lebasta. Trápnym ruch budí, že ohňohasiči z Kľáštora pod Zniovom, z Ležiachova a z Ivančinej sa na miesto nešťastia nedostavili vzdor tomu, že tieto obce blízko ležia ku Moškovcu.

Bardijovské kúpele. Z Bardijova (Bartfa) oznamujú: Tieto dni vydržované valné skromazdenie mesta Bardijova v záujme vyvinovania vlastnej mesta tvoriacich kúpeľov vynieslo veľavýznamné uzavretie. Valné shromazdenie uzavrelo, že kúpele dá do prenájmu jednej z popredných mešťanov utvorenej spoločnosti a medzi mestom a kúpeľmi vystaví elektrickú železnicu, ďalej, že do kúpeľov, ako aj do všetkých kúpeľných hostincov a hotelov zavedie elektrické osvetlenie. Ku tomuto všetkému potrebný elektrický prúd budú dodávať tamojšie už účinkujúce a Ganzovou fabrikou pre-

najaté mestské elektrické diela. Na zaokrytie so zariadením elektrickej železnice a elektrického osvetlenia spojených trov valné shromazdenie odhlasovalo 450 tisíc korún a mestskej rade dalo tú úpravu, aby v záujme rýchleho uskutočnenia dotičných zariadení potrebné kroky zaraz porobila.

Osoh svätej spovede. V talianskej obci Bergamo sa nedávno nasledujúca vec stala. Jeden 17-ročný mládenec menom Muretti bol žalovaný, že ukradol zlaté hodinky s retiazkou. — Práve v tom okamžení, keď ho sudca už na viac ročný žalár mal odsúdiť, prišiel rýchlym krokom do súdnej siene farár obžalovaného, v ruke držiac ukradené hodinky a retiazku. — Opravdivý zlodej mu to totiž vo spovednici oddal a tak vyšla na svetlo nevinnosť obžalovaného mládenca. — Štátny fiškus teraz žiadal od kňaza, aby povedal meno zlodca. Kňaz mu ale na to jednoducho a rovno povedal: «Radšej som hotový život svoj obetovať, ako by som spovednú tajnosť mal prezradiť».

Päťsto sobášov. Vo viedenských kostoloch bolo v ostatnú fašiankovú nedeľu päťsto sobášov. V niektorých kostoloch naraz i pätnásť ba dvadsať párov vymenilo si sľub.

Vražda a samovražda. V obci Bát (stolica Bars) udal sa úžasný pád. Sedemnásťročná, zriedkave krásna dcéra tamojšieho horára Fasaneka strichninom otrávil seba a svoju 4-ročnú sestričku. Uďajne pre beznádejnú lásku to urobila a so sestričkou spolu chcela umrieť. Smutné to mravy.

Najdrahší koberec sveta je vlastnosťou jedného indického (Asia) kniežata. Na 18 million korún ho šacujú a je 16 kvadrátnych metrov dlhý a s rozličnými drahokameňami vyložený.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske rady.

Čistenie a zrezávanie stromov. V ovocinárstve má veľký význam vedieť zachádzať s okaličenými stromami. Nie len práve preto, že zastarené väčšie rany môžu zničiť celý strom, ale aj preto, lebo pukliny a vôbec každá rana slúžia za útulok každému hmyzu. Tu sa utiahnú, rozmnožujú a z tadiaľ sa vrhnú, aby strom zničily. Každá rana, akokoľvek ona povstala, má sa hneď na *hladko* zrezať a síce takým smerom, aby sa voda na nej nemohla udržať, ale aby ztiekla. — Na *hladko* zrezanej rane sa neudomácní žiadon hmyz. —

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarochách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárske, lebo v celkosti alebo v častiach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Rany na stromoch povstávajú vonkajším úrazom, búrkou alebo zlomyseľnosťou ľudí. Iné zas nejakou vnútornou nákazou.

Stromy je najvýhodnejšie zrezávať na jar, a síce vtedy, keď sú už v mliazge, lebo rana sa vtedy najskôr zaleje. Keď sa strom zreže prv, ako by bol v mliazge, môže sa stať, že kraje rany začnú hniť, hniloba prejde aj do zdravých častí a strom môže vyhynúť.

Veľké haluze sa majú tak zpilovať, že ich asi do poly od spodku a potom z vrchu prepilíme. Takto sa netreba obávať, že sa haluz prezívne a okaličí aj kmen. Každý rez, či je on veľký, alebo malý, má sa zamazať zahradníckym voskom, alebo kolomazou.

Ako prichovávať simmentálske teľce? Pri prichovávaní simmentálskych teľec neslobodno hlavnú váhu klásť na dôchodok z mlieka, ale na kŕmenie teľafa; teľa zo simmentálskej fajty denne potrebuje 10—12 litrov mlieka a len ak sme sa presvedčili, že sa od kravy viac nadojí, len tento zbytok sa môže teľafu obťahnuť. Ale najväčšia chyba pri prichovávaní teľec je to, že sa teľce už v 5—6. týždni odstavujú, kdežto kto chce pekné teľa dochovať, nemal by ho pred 12-tým týždňom odstavovať a len v dvanástom týždni by sa mu malo mlieko postupne odoberať, ale vtedy sa mu to má nahradzovať tlčeným ovsom a lucernou, a síce týchto sa mu má toľko pohodiť, koľko spotrebuje. Tu sa nemôže istá miera ustáliť. Pri tom je potrebné, aby sa voda pre teľa stále držala naporúdzi. Kým sa teľa neodstavilo, nemá byť *priviazané*, aby sa mohlo slobodne pohybovať.

Po odstavení sa teľafu denne má dávať $\frac{1}{2}$ klgr. utľenej nejakej strovy, $\frac{1}{2}$ klgr. pšeničných otrúb, $\frac{1}{2}$ klgr. ovsa a na dostač dateliny alebo dobrého sena. Tieto dávky sa majú do 1. roku zväčšovať tak, ako teľa zrastá až na 2 klgr. ovsa denne. — Jaloviciam sa po roku ovos nemusí dávať, ale aspoň 1 klgr. otrúb sa im má aj potom dávať, kdežto juncom sa môžu až 4 litre ovsa denne dávať, aby nezbachrateli. Tieto dávky na prvý pohľad sa môžu zdať veľkými, ale keď sa ony zadržia, môžeme sa vážením presvedčiť, že teľa na váhe každodenne priberie do jedného kilograma. Pri menších fajtách sa tieto dávky môžu pomerne zmenšiť, ale teľce by sa ani pri týchto nemal pred 10. týždňami odstavovať.

Teplá voda na ničenie sneti. Istý učený gazda robil pokusy ohľadne toho, ako by sa dala zničiť sneť na jačmeni a na ovse. Pri pokusoch presvedčil sa o tom, že meďová skalica, ktorou pacuáva sa pšenica proti sneti, nezničí sneť na jačmeni a na ovse, ale zničí ju: teplota. Jeho pokus záležal v tom, že jačmeň alebo ovos, ktorý chcel očistiť zo sneti, za pol dňa močil v studenej vode a potom ho vsypal na 5 minút do teplej, na 52—52,6 C zohriatej vody. Tato teplota je dostatočná k tomu, aby sneťové zárodky zničili sa bez toho, že by sa porušila kliečivosť zrna. — Menovaný gazda odvolávajúc sa na svoje výsledky, narádza, aby výsušením spôsobom pripravil sa jačmeň a ovos k siatbe.

Takúto príležitosť porobiť mohol by hocktorý roľník najprv v malom a keď sa mu pokus vydarí, potom môže celé sejivo takto očistiť.

Barvená udenina. Kto by veril, že krásna červenohnedá farba veľa veľkomestských udenín je umele spôsobená jedovatým barvivom? Obyčajne domnieva sa každý priateľ udenín, že tá lahodná barvivosť ľubovoľnej udeniny je znakom zvláštnej a tajnej zkušnosti a ona býva často preprostá košelina, alebo i dokonca jedovatý fuchsín, ktorý klame zrak, prázdni vrecko a ohrozuje žalúdok. — Zdá-li sa nám výrobné umenie udenárskeho byť podozrivé, rozkrojíme kúštok na drobno a polejme s miešaninou špiritusu s čpavkom. — Zbarví-li sa tekutina na červeno, bola udenina barvená košelinou. Ak sa obyčajný lieh zbarví na červeno, k barveniu udeniny potrebovali fuchsín.

Domáci liek proti záhe a obťažaniu žalúdka dá sa takto pripraviť: Smiešajme rovné časti prášku revňového, dvojuhlíkatú sódnateho (soda bikarbona) a pálenej magnésie. Z tejto miešaniny, keď nasypeme toľko, koľko sa na konček noža mestí do pohára vody a túto vypijeme, pálenie záhy, alebo bolenie žalúdka zmierni sa. Keď sa liek viackrát užije, spomenuté choroby vylieča sa celkom.

DOPISY.

Niečo o Trakoviciach a pre Trakovičanov.

Úprimné listy dr. Štefana Krajcsovics, nitrianskeho kaplána k obyvateľom rodnej obce jeho.

I.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Trakovičania! Odpustite mi, ale ja veru po svaťobne začnem reči moje, povediac: «Páni starí, páni mladí, aj vy, páni sviatovia! Slobodno-li mi je k vám niečo prehovoriť, alebo nie?» A ponač odpoveď vaša znela, že «slobodno», preto naziznem ponajprv do vašej dediny, do vašich domov, a keď som už všetko prezrel a do týchto milých noviniek napísal, potom opovážim sa aj ku vám niekoľko vážnych a dobroprajných slov prehovoriť.

Tam medzi Fraštákom a Trnavou v utešenej dolinke leží obec, zvaná Trakovice (Karkócz). Je to vám za jedna dedina! Domy má pekné, vycifrované, ktoré «hapták» stoja vo dvoch radoch a tvoria dve ulice: horný a dolný koniec. Cez horný koniec vedie krajinská hradská od Fraštáku k Trnave, na ktorej gagocú celé krdle husí a hrajú sa v prachu zdravé a smelé deti. Tadeťo behajú pani na «čertovom kolese» (velocipé), za ktorými sypú sa potom deti a psi celej obce. Tافرkajú a brkajú koče, ba i automobile, ktoré keď vidí na lavičke sediaci starý dedko, kýva hlavou, že to predsa nemôže byť po dobrom, však on už dávno žije, ale vždy sa kone zapriahali, do voza a hľa, tu máš! tento voz ani koní nemá a predsa uteká. Do ista rarášek ho ženie.

Dolný koniec už neni na toľko šťastlivý. Tam je veľké ticho, ako keby bol prekliaty. Má jednoduchú, hlinou ubíjanú cestu, ktorá keď prší, plná je blatom, tak že z neho nedaj Bože von vyviaznuť. Nuž ale aká by to bola dedina, ktorá by blata nemala? A ponač v blate sa makosiť a z neho vyviaznuť nie je malá vec, ani neide to bez namáhania, tak sa mi zdá, že ľudia na dolnom konci majú dlhšie nohy ako na hornom. — Chudiaci, vyťahali si ich v blate.

Čo sa občanov týka, to sú podľa materinskej reči Slučáci a podľa zamestnania roľníci a roľnícki nádenníci. Zrast majú pekný a silný, len tú zlú chybu majú, že mužské pohlavie bojí sa fúzov. Že prečo? To sa ani mne nepodarilo dozvedieť. Keď som sa niektorého pýtal, že prečo nenosí fúzy, mrzko mi odvetil:

— Prečo? Čo musí môj sused vedieť, čo som obedoval!

Že nepovedal pravdu, svedkovia sú zlé jazyky, ktoré hovoria, že Trakovičania preto nenosia bajúzy, ponač im to ženy zakázaly, lebo vraj bajúzy pichajú. No, toto či je už pravda, nechcel som sa od ženičiek opýtať. Báľ som sa metly. — Čo sa náboženstva jejich týka, sú všetci verní a dúfam aj dobrí katolíci. Ani luterána, ani kalvína medzi sebou nemajú, majú ale tým viac židov, čo na haňbu jejich tu v novinách vypíšem. Počet obyvateľov je asi 1200 duší a židov je šesť rodín. Je pravda, že ani jedon z nich nezbohatnul, nuž ale predsa podivná vec je, že toľkí katolíci, toľko húseníc krmia a pestujú na svojej vlastnej koži. O tejto veci ale neskoršie budem písať.

A takto prišli sme k jejich politickému životu. Politika, táto panská huncutéria, veru aj u Trakovičanov panovala od dávnych časov. A do ista, že bola aj panská, to jest liberálna. Jest a píť bolo vždy do vôle, nuž a blázon by bol, čo by nevzal, keď mu núkajú! Takto rozmýšľali Trakovičania a ponač liberáli dali, oni aj vzali a na nich hlasovali. Nuž ale to len bolo, teraz to už neni. Trakovičania sú veľ udatní ľudáci a že sa najdu aj medzi nimi liberáli, tomu nemáme sa čo čudovať, veď aj v tej najčistejšej pšenici najde sa kúkol.

A ľudovú stranu upevnily u nich tieto dobré novinky a Jednota Katolíckeho Ľudu, ktorú som u nich utvoril v mesiaci septembri roku 1908. a má teraz už 250 členov. Že ako tam pracuje Katolícka Jednota a ako bojujú ľudáci, to vidieť môžeme aj z toho, že keď v decembri 1908. byly obecné voľby, jednotári a ľudáci všade vyhrali. Rychtár, podrychtár a prisazný sú tuhí a verejní ľudáci. Liberáli vypadli z každého úradu, nezostalo im iné, iba jejich žid domáci, takzvaný Fischer, u ktorého potom zavesenou hlavou pripájajú si už neviem či na zdravie, alebo na pohrab. Ja im ale za to predsa prajem, nech ich pán Boh požehná a nech im dá viac rozumu, aby zbadali, že liberálom byť na postupu je každému statočnému gazdovi.

S týmto by som bol opísal Trakovice a jejich obyvateľov. Napozatým budem písať o vážnejších veciach,

čo prečítať odporúčam každému jednému ľudákovi a jednotárovi.

Dotiaľ ale prosím o trpezlivosť.

S katolíckym pozdravom

Horespomenuť kaplán.

Veľké Topolčany

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom obľúbenom «Krešťane».

S tým, že sestričky mníšky vzaly z Topolčian, najviac sú potrestané tie matky krešťanské, ktoré Pán Boh s dievčencami požehnal. — Spomenté sestričky dávaly také pekné, dobré naučenia našim dievčencom, že to bola radosť počúvať, keď dieťa prišlo zo školy. Videli sme z toho, že nie len o to majú starosť, aby sa dieťa naučilo, čo mu patrí, ale aby aj dobré bolo, aby si rodičov a starších ctilo, vážilo, aby bolo pobožné, poslušné, aby doma pomáhalo, s bratmi a sestrami sa dobre snášalo. Aj to bolo moc hodné, že dieťa tak vyriastlo, že vždy malo pred očima milé, prívetivé, pobožné a tiché sestričky a tak sa naučilo z jejich príkladu, ako sa má držať.

Všetky slová a skutky týchto sestričiek pochádzaly z lásky Kristovej a preto ich deti radi mali a jejich napomenutia a nauky vďačne prijaly. Nedá sa oceniť, čo byly hodné tie mníšky pre Topolčany a pre každú jednu katolícku matku. A preto sa nečudujem, že aj chudobní ľudia sú hotoví po 10—20 korún, ba aj 100 korún obetovať na stavanie kláštora, len aby sme tie sestričky čím skôr naspak dostali. Peniaze by sa až tak sypaly zo všetkých strán! — Len to nevieme pochopiť, prečo sa už ráz volačo nezačne? My sa už dva roky strojime stavať a ešte sa vždy len strojime; židia sa len nedávno domysleli školu stavať a berú sa už do roboty. Ozaj nám je do plaču, keď si na tie dobré sestričky pomyslíme.

S kresťanským pozdravom

Utrápená matka.

Sulany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane»-e.

Dňa 1. marca bola u nás rychtárska voľba, pri ktorej — bohužiaľ — nedokázal sa náš pán slúžny takým, akým sa ukázal v Solčianoch, ako sme to v dopise zo Solčian čítali. To môžeme hlavne tomu pripísať, že náš pán notár Bucsáni nekráča po tak rovnej ceste, ako pán Klobusiczky, ako je to tiež v tom dopise spomenuté. My občani na tom sme sa usniesli, že si veľ vyvolíme našinského človeka za rychtára. — Bolo nás občanov kresťanských 24, tých ale miešaných, čo s nami nedržali, bolo 16. A predsa pri kandidácii pán slúžny našu prosbu, aby z našich ľudí aspoň jedného

kandidoval, pyšne odmrštil a kandidoval okrem starého rychtára dvoch takých, o ktorých dobre vedel, že rychtári byť nemôžu, lebo ten jeden je krčmár a ten druhý je hluchý. A keď sme oproti takémuto nepravému jednaniu sa ohlásili, začal sa nám vyhrážať. My, keď sme videli takéto nie pekné zachádzanie, odišli sme všetci a potom starého rychtára, za jednohlasne vyvoleného rychtára vymenoval.

Proti voľbe sme apellovali, bárs malú nádej máme, že pravdu dostaneme, lebo v našej nitrianskej stolici ešte vždy židovskí liberáli panujú, od ktorých ľud kresťanský nič dobrého očakávať nemôže. — Velkú radosť majú z tejto príkladnej voľby tí, k vôli ktorým sa tak spravdive previedla, to vidíme aj z toho, že sa nám posmievať a vykrikujú na nás, že liberáli zvíťazili nad jednotármí, kdežto by mali pamätať, ako svedomiti katolíci na to, že všetky tie falošnosti, figliarstva a nespravdливosti, ktoré pri voľbách u liberálov zatracujeme, katolíci konať nemajú, lebo falošnosť a nespravdливosť aj pri voľbách je tak hriech, ako kdekolvek inde páchané.

S vlasteneckým pozdravom

Jeden volič.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 20. márcia.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 28.15—29.50, stolnobelohradská K 28.00—29.15, peštianska K 28.05—29.20, banátska K 28.10—29.50. — *Baž*: prvotriedna K 20.95—21.10, druhotriedna K 20.80 do 20.90. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17.80—18.00, druhotriedny K 17.40—17.70. — *Proso*: K 13.75 do 14.60. — *Ovos*: prvotriedny K 18.45—18.85, druhotriedny K 18.05—18.35. — *Kukurica*: K 15.30—15.65. *Repica*: K 31.50—32.50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	21.40	21.00	20.60	20.20	19.80	19.20	18.50
		č.	7	7½	8		
		K	17.00	15.00	8.60		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7.50, hrubé K 7.00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21.00—21.50, fazuľa strakavá K 15.50—16.00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 28.00—35.00, lúpaný K 24.00—46.00. — **Šošovica**: čistá K 30.00—50.00. — **Konopné semä**: K 18.00 do 19.00. — **Mak**: K 45.00—48.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 108.00—110.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 150.00—151.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 126.00—127.00, 3-kusová K 132.00—133.00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 130.00—140.00, lucerna jasnozrná K 130.00—140.00 za 100 kg.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 16.00 do 16.50, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 16.00—16.50 po 50 kilogrammoch.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79.50 do 80.00, kockový K 81.50—, žltý K 79.50—80.00 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom 176.25 do 177.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51.00—51.50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5.30—5.40, žlté K 6.30—6.40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 97—98, od Tisy K 95—96, sedmohradské K 94—95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Odkazy redakcie.

Utrápanej matke do Veľkých Topolčian. Keby všetky matky mali takú starosť o svoje dietky a tak vedely oceniť spasonosný vplyv mníšiek na výchovu dievčenciev, ako vy: vtedy by ste chytro dostaly nazpäť mníšky. — Nezúfajte! Počuli sme, že aj v Ostrihome veľmi nástoja na tom, aby sa mníšky do Topolčian navrátiť mohli.

J. K. Sz. Čo sme dostali, uverejnili sme všetko v tomto čísle.

B. P. B. Píšte už raz, ako stojí u vás Katolícka Jednota.

S. F. P. Také dopisy neuverejňujeme.

Členov tretieho radu svätého Františka jubilárna púť do svätej zeme. Svätou Kongregáciou dňa 20. novembra 1906. na päť rokov udelenými privilegiami opatrení, pri schvalujúcom a podporujúcom usro-zumení najdôst. biskupského sboru Uhorska, s dovolením Generála radu sv. Františka, pre členov tretieho radu sv. Františka sriaďujeme *jubilárnu púť* do sv. zeme od 20. augusta do 23. septembra 1909. trvajúcu, na ktorej každý katolícky veriaci krajiny súčasťou sa môže. Odchod z Budapešte 20. augusta. — Návrat 22. septembra. Smer cesty: Budapešť—Triest—Alexandria—Caifa—Jaffa—Jerusalem—Bethlehem sv. Ján—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapešť. Cena: I. trieda 672 kor. 40 hal. II. trieda 516 korún 50 halierov. III. trieda 299 korún 10 hal. Prihlásiť sa možno: U kommissariatu sv. zeme Budapešť, II. okres, Margit-körút 23. P. Ferdinand Kaiser, kommisár sv. zeme; P. Leonárd Tréfan, redaktor Posla sv. Františka; Karol Zsekó redaktor «Stromu Serafického»; P. Kapistrán Havas budínsky správca tretieho radu sv. Františka, jubilarnej púte riaditeľa.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretväs-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármí odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretväs, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franko.

Krče

a bodenie žalúdka prestunu, torú stoliu a všetky choroby žilovej línie liečia fellerové Rebarbara. Elsa pilulky na prebnanie 6 škatuliek 4 K franko kobjednanik u V. Eugena Feller Stubica. Kostolná ulica č. 20. (stol. Záhreb.)
Vladislav.

Lacné české perie.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9.60, lepsié 12 kor.
Biele mákké, jak páper 18 kor.— 24 kor.
Biele ako snah mákké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolenestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Najdokonalejší

a najspofahlivejší liek domáci, ktorý spolu ako ústna voda, zarovnak aj ku ochrane vlasov, kože a ako prostriedok posilňujúci a bolesť ulavujúci skutočne zodpovie svojmu povolaniu je opravdový

Slanovinový lieh sily
fľaška po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách.

Potrebný v každej domácnosti. Všade k dostaniu vo fľaškách po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách. 10 kusov malých fľašiek za 3 koruny posielajú poštovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazí.

Laboratorium **KOSMOS**, Győr.

Pri objednávkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Rušeň!

!!! S 18 prvým vyznačeniami !!!

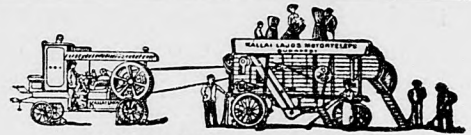
Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreléj **Ludvika Kállai** elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj vritomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!**Najlepší český prameň k objednaníu.**

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, ležšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkanyni červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazí. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

BRÁZAY

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

Ako najlepší a nevyhnutelne potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všade k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administracia

„KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28